

Francija

se še ni podrla...

Vsi tisti, ki so menili, da je ravno božja Previdnost hotela De Gaulla tudi še v njegovi zelo visoki starosti na čelu Francije in da bo ta brez njega propadla ali pa se znašla kot uboga sirota brez očeta, so ostali razočarani in v zadregi. Francija se še vedno ni podrla brez njega in kot vse kaže, se tudi ne bo. Tudi se ne počuti preveč kot osamljena sirota. Francozi to »grozno« izgubo kar dobro prenašajo.

Pač pa se čudijo mnogi politični komentariji po Evropi, kaj je prijel De Gaulla, da je tako nepričakovano spustil krmilo francoske državne politike iz rok. Vedno bolj se nagibljejo k misli, da se je mož uštel. Zaradi visoke starosti ali česa drugega je postal že nekoliko otročji, vsaj kar se zaverovano-
sti v samega sebe tiče. Navadil se je triumfov in tako mu je postalo kar neka manija, da je pri vsaki tudi malo pomembni stvari grozil Francozom: ali sprejmete, kar hočem, ali pa grem. Vedno pa je bil prepričan, da bodo sprejeli, kar bo hotel, saj je vedno hotel za Francoze in zlasti za tako Francijo, kot jo je on pojmoval, samo dobro. In to je bila resnica. Le da si je to dobro tolmačil po svoje. Kakor družinski oče starega kova, ki je kar sam odločal, kaj je najboljša za njegove sinove in hčere, od poklicev do nevest in ženinov. Francozi pa se ne dajo več potisniti v vlogo tako poslušnih in spoštljivih otrok, kot jih hoče in predpostavlja tako očetovska politika. In skujali so se mu in se ga naveličali najprej tisti, na katere je največ dal in na katere se je najbolj zanašal: trdni srednji stan. In zato se je De Gaulle uštel, ko je to najmanj pričakoval.

Zdaj se kuja De Gaulle. Demonstrativno se je umaknil na Irsko, kjer se je nastanil v preprostem, mirnem, idiličnem hotelu na južni obali otoka. Za to se najbrž ni odločil samo iz potrebe po počitku, ali da se umakne polemikam in nadlegovanjem s strani politikov in časnikarjev, ampak tudi z namenom, da da razumeti Francozom, da je razočaran nad njimi. Verjetno jim je hotel tudi dati razumeti, da si je želel, da bi bili takšni, kot so Irci: tako dojemljivi za patriarhalno politiko, taki nacionalisti in tako prosti strankarsko-političnih strasti. Z drugimi besedami bi se lahko tudi reklo: tako konservativni. Toda upravičeno se lahko dvomi, da Francozi razumejo ta njegov nemi očitek. Če pa ga razumejo, jim ne gre k srcu, vsaj ne tisti večini, ki mu je rekla »ne«.

Na tihem je zdaj De Gaullu najbrž samemu žal, da se je šel tiste manije in da je tako nepremišljeno postavljaj Francoze pred izbiro: ali — ali. Brez tiste manije bi bil še zdaj na oblasti, katere bi mu nihče ne ogrožal. Krmilo bi mu bila izvila iz rok verjetno šele huda bolezen ali smrt. Dejstvo je, da si je Francija oddahnila, ko se ga je tako nenadno in z lahkoto znebila, kajti sitni in ošabni stari mož je začel iti Francozom na živce, s svojim Premogočnim nosom in s svojim večno in svarilno dvignjenim prstom, češ, boste videli, kaj bo, če mene več ne bo...

Zdaj se najbrž sam čudi, kako da ni nobenih apokaliptičnih posledic za Francijo, zdaj ko njega ni

(Nadalj. na 7. strani)

POSLANSKA ZBORNICA O SLOVENSKI MANJŠINI

Sprejeto načelo o uporabi materinega jezika na sodiščih

Konec prejšnjega tedna je rimska poslanska zbornica sprejela zakon, ki pooblašča vlado, naj izvede reformo kazenskega postopnika. Ker gre za zakon, ki daje vladi pristojnost, da s svojimi zakonskimi predpisi uredi tako važno področje, kakršno je sodstvo, predvideva ustava, da mora parlament predhodno določiti splošne smernice, po katerih se mora vlada ravnati pri sestavljanju novih zakonskih predpisov. Poleg roka dveh let je poslanska zbornica določila vrsto smernic in napotil, ki sestavljajo skupno 60 členov.

Pomembna zasluga slovenskega poslanca Albina kerka, izvoljenega na listi KPI, je, da je ob tej priložnosti sprožil v parlamentu razpravo o vprašanju narodnih manjšin, in sicer o pravici, da se pripadniki manjšin med sodnimi razpravami, oziroma v odnosih s sodno oblastjo na splošno poslužujejo svojega materinega jezika. Gre, kot je razumljivo, za važen problem, ki je posebno pereč za našo slovensko manjšino, glede na dejstvo, da je ostalima narodnima manjšinama v Italiji, to je južnotirolski ter valdostanski, ta pravica zajamčena v posebnih statutih njihovih avtonomnih dežel ali z drugimi posebnimi zakoni.

Za slovensko narodno skupnost v Italiji pa sta na žalost še vedno v veljavi člen 137 kazenskega postopnika in člen 122 civilnega postopnika, ki pod kaznijo prepovedujeta uporabo italijanskega jezika med sodnimi obravnavami. Gre za dediščino nekdanjega fašističnega režima, ki še vedno ni bila odpravljena, čeprav je od njegovega poteklo skoraj 25 let.

Slovenci v Italiji že dolga leta soglasno zahtevajo, naj se to krivično stanje odpravi, vendar so bile doslej njihove zahteve in protesti glas vpijočega v puščavi. Šele po odločnem nastopu slovenskega poslanca v rimski zbornici se zdi, da se stvari začenejo spreminjati, kar med drugim potrjuje naše stalno poudarjeno stališče, kako samo neposredna prisotnost slovenskih predstavnikov v vseh javnopравниh organih, od najvišjih do najnižjih, omogoča pravično in pošteno reševanje ter urejevanje manjšinskih problemov. Če bi namreč ne bilo slovenskega poslanca v Rimu, bi zastopniki drugih vsedržavnih strank in vlade kratkomalo šli mimo vprašanja, ki je v zvezi z omenjenima členoma kazenskega in civilnega postopnika, oziroma bi nanj enostavno »pozabili«, čeprav so jih Slovenci na ta problem tudi v zadnjem času ponovno opozorili.

Poslanec Škerk je med razpravo predložil popravek k zakonskemu osnutku, ki je predvideval, naj se na sodiščih »odpravi prepoved uporabe jezika, ki ni italijanski, in naj se etničnim manjšinam prizna pra-

vica uporabe materinega jezika med celotnim potekom sodne obravnave«. Svoj popravek je poslanec utemeljil z daljšim tehtnim govorom, pri čemer se je skliceval tudi na izvajanja pred kratkim umrlega slovenskega poslanca E. Besednjaka, ki je leta 1925 v isti rimski zbornici odločno nastopil proti uvedbi nove fašistične zakonodaje ter zlasti proti prepovedi slovenskega jezika na sodiščih.

Izvajanja slovenskega poslanca so očitno obrnila pozornost celotne zbornice, saj je okrog postavljenega vprašanja nastala široka »fronta«, ki je šla od liberalcev do komunistov in v kateri je bil zelo delaven zlasti južnotirolski poslanec Riz. Ko sta ta in poslanec Škerk ugotovila, da obstaja možnost za ugodno rešitev sproženega problema, sta dala pobudo za novo besedilo popravka, pri čemer je važno, da sta sodelovala tudi demokristjanski tržaški poslanec Belci in njegov strankin tovariš z Goriškega Marocco, katerima so se pridružili še drugi poslanci najrazličnejših strank, od liberalcev do komunistov. Tako je bil predložen nov popravek, ki se je glasil:

Za nov kazenski postopnik veljata »obveza, da se pripadniki jezikovnih manjšin zasllišujejo v materinem jeziku, in hkrati obveza, da se zapisniki sestavljajo v tem jeziku, pri čemer ostanejo veljavne druge posebne pravice o uporabi jezika, ki izhajajo iz posebnih državnih zakonov ali iz ratificiranih mednarodnih konvencij in sporazumov«.

Južnotirolski poslanec Riz je to besedilo takole obrazložil: »Popravek se tiče posebnega aspekta manjšinskih pravic in ga je treba vključiti v novejši in bolj demokratični okvir samega poteka sodnih obravnav. Jasno je, da kazenski zakonik ne more zaobjeti in izčrpati vseh problemov, ki zadevajo uporabo jezika med izvrševanjem sodne oblasti. Prav zato pa menimo, da je potrebno poudariti, naj ostanejo v veljavi vse druge posebne pravice o uporabi jezika narodnih manjšin, ki jih predvidevajo posebni sporazumi ali posebni zakoni«.

Socialistični poslanec Fortuna, ki je bil poročevalec za vladno večino in je hkrati deželni tajnik socialistične stranke v Furlaniji - Julijski krajini, je izjavil, da se strinja z zahtevo, naj novi postopnik predvideva obvezo, da se pripadniki jezikovnih manjšin zasllišujejo v materinem jeziku. Isto je izjavil tudi predstavnik vlade Dell'Andro. V imenu krščansko demokratske skupine pa je poslanec Padula dejal naslednje: »V

(Nadalj. na 2. strani)

Strah je močnejši kot sovraštvo

Zahodne politične kroge je nekoliko presenetila novica, da je kitajska vlada sprejela sovjeski predlog za pogajanja o ureditvi meja med obema državama. Vse je namreč kazalo, da je Kitajska odločena iti v sporu s Sovjetsko zvezo glede meja zelo daleč, morda celo v vojno. Kako torej, da je nastopila na Kitajskem tako nagla sprememba mišljenja o tem sporu?

Odgovor na to vprašanje je težak. Verjetno gre le za taktično potezo, da bi namreč Kitajska preizkusila Sovjetsko zvezo, če je pripravljena v pogledu meja kaj popustiti, tako da bi bila pogajanja sploh možna. Gre torej za to, koliko bi Sovjetska zveza ponudila. Dobri poznavavci razmer pravijo, da je pripravljena dati Kitajski določene koncesije na sporni točki Ussuri in morda bi ji odstopila proti določenim zagotovilom celo tisti otoček v reki, zaradi katerega so izbruhnili nedavni spopadi. To je zelo majhen rečni otoček in dejansko skoro brez pomena v reki, po kateri ni skoro nikakega tovarnega prometa.

RUSIJA SE BOJI »DVEH FRONT«

Ker pa je Sovjetski zvezi akutni spor s Kitajsko zelo neprijeten in tudi nevaren, saj jo postavlja v položaj, da mora misliti na dve »fronti«, je gotovo pripravljena žrtvovati za pomirjenje s Kitajsko tudi kaj več. Nekaj sto ali tisoč kvadratnih kilometrov kakega redko naseljenega in pustega področja ali celo pustinje tu ne igra vloge. Na političnih zemljevidih, ki so glede področij na Daljnem vzhodu zelo nenatančni, se to sploh ne bi poznalo, tem manj, ker verjetno niti Sovjeti niti Kitajci ne bi objavili te kravje kupčije, ki bi ne bila nobeni strani v čast. Še verjetneje pa je, da bo skušala Sovjetska zveza doseči pomirjenje na račun koga drugega, kajti znano je, da gredo kravje kupčije med velikimi vedno

na račun malih, o čemer smo se lahko že večkrat prepričali prav mi Slovenci.

Pri barantanju med Sovjeti in Kitajci se utegne zgoditi, da bodo plačali kupčijo Mongoli. Kitajci škilijo namreč po določenih mongolskih obmejnih ozemljih, ki so sorazmerno velika, merijo namreč več tisoč kvadratnih kilometrov. Opozorili so že Mongole, naj ne pasejo več svojih čred na tamkajšnjem področju. Mongolija, ki ima komaj milijon prebivavcev in še ti so raztreseni na ogromnem ozemlju, se nikakor ne bi mogla upreti, če bi Kitajci zasedli tista ozemlja; pomagala bi jim lahko samo Sovjetska zveza. Toda če bi ta pristala na to, da se Kitajci polaste tistih ozemelj, o katerih trdijo, da so spadala nekoč h Kitajski, bi se morali Mongoli vdati in svetovna javnost bi najbrž sploh ne zvedela, da so

se na tistem koncu sveta meje kaj »spremenile«.

GLAVNI CILJ JE OBLAST

Čudno pri vsem tem bi lahko bilo le to, če bi se Kitajska res zadovoljila s tako malenkostjo, saj zahteva od Sovjetske zveze ozemlja, ki merijo skupno okrog pol milijona kvadratnih kilometrov. Prav zato se lahko sklepa, da je njen pristanek na pogajanja s Sovjetsko zvezo o mejah samo taktična poteza, da bi preizkusila, koliko so Sovjeti sploh pripravljeni popustiti. Poleg tega se ne sme pozabiti, da so Kitajci sicer veliki nacionalisti, hkrati pa vendarle tudi komunisti in da je glavni cilj kitajskih voditeljev ta, da si ohranijo oblast. V ta namen pa so pripravljene marsikaj žrtvovati. Če jim politični računi kažejo, da je trenutno bolje sprejeti pomiritev s Sovjetsko zvezo glede mej, se ne bodo obotavljali in

(Nadaljevanje na 8. strani)

Pietro Nenni v Beogradu

V sredo se je zaključil tridnevni uradni obisk italijanskega zunanjega ministra Pietra Nennija v Jugoslaviji. Italijanski državnik je imel razgovore s svojim jugoslovanskim kolegom Mirkom Tepavcem, na obisku pa je bil tudi pri predsedniku zvezne vlade Ribičiču, predsedniku zbora narodov in narodnosti Spiljaku, Edvardu Kardelju in na koncu tudi pri maršalu Titu.

Italijanski tisk je o tem obisku nenavadno obširno pisal, kar pomeni, da politični krogi temu potovanju dajejo veliko važnost. Predmet beograjskih razgovorov niso, po mnenju uglednih italijanskih komentatorjev, toliko bilateralni odnosi, temveč predvsem mednarodni problemi ter zlasti vloga, ki naj jo v evropskem dogajanju v bodoče imata Italija in Jugoslavija.

S tem seveda ni rečeno, da ni bilo govo-

ra o problemih, ki zadevajo samo dve sosedni državi. Stanje odnosov je namreč danes že tako zadovoljivo, da se sodelovanje na najrazličnejših področjih more samo še poglobiti. V tej zvezi sta verjetno bili omenjeni tudi obe manjšini, in sicer slovenska v Italiji ter italijanska v Jugoslaviji. Upati je, da bo tudi ta obisk prispeval k urejanju še odprtih vprašanj.

Kot smo že omenili, pa je težišče razgovorov bilo na mednarodnih problemih. Znano je namreč, da ima Nenni svoj koncept glede evropske varnosti, ki bi jo bilo potrebno zagotoviti s sodelovanjem ne samo evropskih držav, včlanjenih v atlantskem in varšavskem paktu, temveč tudi nevtralnih držav, kot je na primer Jugoslavija.

—0—

TO SE JIM ZDI ŽE SAMO PO SEBI RAZUMLJIVO

V ponedeljek popoldne je Apollo 10 srečno dokončal svoj polet do Lune in nazaj s poskusnim izkrcanjem na Lunini površini. Ameriški kozmonavti so pristali na Tihem oceanu, vzhodno od otočja Samoa. Pristali so s 26 sekund »zamuđe« glede na »vozni red« njihove vesoljske kabine. Zdaj so Stafford, Young in Cernan že v Združenih državah in so mogli spet objeti svoje žene in otroke.

Srečni potek novega poleta na Luno je sicer vzbudil zadovoljstvo po vsem svetu, vendar pa ni več povzročil posebnega navdušenja ali radovednosti, razen morda v Združenih državah samih. Slučajno smo se mudili v hipu, ko je televizija oddajala televizijske posnetke iz vesoljske kabine in pogled kozmonavtov na našo Zemljo iz kabine, že iz Lunine razdalje, v nekem tržaskem baru. Tisti hip so se mudili v baru tudi neki dečki, stari od 13 do 15 let, a so se komaj ozrli na televizor. Zanje so ti vesoljski poleti že nekaj povsem navadnega, o njih slišijo govoriti, odkar se zavedajo, da so na svetu, kakor se zdijo njihovim očetom samo po sebi razumljiva letala, ki so — še vsa nebogljenja — navduševala prejšnjo generacijo. Prišle bodo generacije, za katere bo prav tako samo po sebi razumljivo, da bodo v eni uri ali manj na Luni in ko tudi poleti s človeškimi posadkami do Marsa in Venere ne bodo nič posebnega več.

Sprejeto načelo

(Nadalj. s 1. str.)

trenutku ko sprejemamo zakon, ki teži za tem, da se izvedejo ustavna načela, smatra krščansko demokratična skupina za svojo dolžnost poudariti, da ni neobčutljiva za izvajanja poslanca Škerka. Če glasuje proti njegovemu popravku, to ne pomeni, da hoče poniževati manjšino. Obstajajo tehnični razlogi, zaradi katerih ni mogoče sprejeti Škerkovega popravka v takšnem besedilu, kot je bilo predloženo. Po tem besedilu bi se namreč lahko tolmačilo, da je treba voditi celotno sodno razpravo v jeziku, ki je drugačen od izvirnega in vrh tega brez kakršnekoli ozemeljske omejitve, kot jo na primer predvidevajo posebni zakoni, ki zadevajo italijanske državljane nemškega jezika. Če bi torej šlo za slovenskega obtožnika, pa naj se nahaja kjerkoli, bi morala celotna sodna obravnava potekati v slovenščini. Očitno je, da to ni mogoče; poleg tega gre gotovo za zadevo, ki mora biti predmet posebne zakonodaje, katera bo morda za slovensko jezikovno manjšino vsebovala iste predpise, ki so bili že uvedeni za druge etnične manjšine.

Prvi Škerkov popravek je bil tako odbit, z ogromno večino pa je bil sprejet drugi popravek, ki so ga poleg Škerka podpisali južnotirolski in drugi poslanci različnih

strank, razen monarhistov in misovcev.

Rimska poslanska zbornica je s tem sprejela enega žal še vedno redkih ukrepov, ki bo omogočil, da se odpravi groba diskriminacija na račun slovenske manjšine. Prvi popravek je bil sicer popolnejši, vendar je tudi drugo besedilo sprejemljivo, ker zagotavlja slovenski manjšini na domačih tleh pravico do uporabe materinega jezika v odnosih s sodno oblastjo, oziroma obvezuje vlado, da črta iz bodočega kazenskega postopnika prepoved o uporabi samo italijanskega jezika med sodnimi razpravami.

Prizadevanja slovenske manjšine beležijo s tem prodoren uspeh, čeprav bosta potekli še dve leti, preden bodo novi predpisi postali veljavni.

Med tem časom bo pa treba budno paziti, da se jasna določila poslanske zbornice ne bodo izmaličila, hkrati pa bo treba napeti vse sile, da problem uporabe materinega jezika dobi še drugo, popolnejšo pravno zaščito, kar je mogoče urediti s posebnimi zakonskimi predpisi.

Ta razprava je obenem dokazala, da problemi narodnih manjšin danes nikakor niso vzrok ločitve političnih in parlamentarnih sil, temveč da morejo celo združevati različno misleče ljudi.

Pisma uredništvu

ODPRTO PISMO »MLADIKI«
Materi letošnjega maturanta

V zadnji številki »Mladike« je mati nekega letošnjega maturanta Tržačana izrazila mnenje, da bi bilo morda dobro, da bi g. šolski skrbnik, ki je obiskal nekatere italijanske šole in tolmačil maturantom in profesorjem nove predpise glede mature, prišel tudi na slovenske šole in točno raztolmačil predpise, tako da bi ne bilo nobenega dvoma.

V svoji materinski gorečnosti omenjena mati ni seveda pozabila, da bodo njenega sina ocenjevali tudi profesorji Goričani, in je takoj pristavila: »In ker je ta navada, da prihajajo v komisijo profesorji tudi iz Gorice, bi bilo morda umestno, da bi tudi tem razložili zadnja navodila ministrstva.«

Take trditve in nasvete profesorji iz Gorice odločno zavračajo s pripombo, da ne hodijo k maturam v Trst, ker je to navada, pač pa, ker je to njih pravica, odkar so tudi za goriške dijake izpiti v Trstu; da so vsi pismeni in so zato ministrska navodila o maturah lahko prebrali sami. Če pa veljajo za Trst še kakšna drugačna navodila, bi prosili tržaško mater, da bi jih o tem čimprej obvestila in da bi obenem še povedala, ali je tudi tista posebna okrožnica prišla iz Rima ali s kakšnega drugega »ministrstva«.

O stavkih »Kako mučno je bilo že pri tolikih maturah v Trstu prav zaradi različnega gledanja članov komisij« ter »Mislim, da take samovoljnosti, kot so jo včasih kazali nekateri člani komisij, niso več možne« je treba enostavno pibiti: naj so tudi bila gledanja članov komisij različna, se zaradi tega še ni mogla zgoditi nobena krivica. Če je kak miljenček pošteno štrbunknil, je prav gotovo tudi po »krivdi« profesorjev iz Trsta, kajti Goričanov ni bilo nikoli toliko v komisijah, da bi bili lahko imeli pri glasovanjih večino.

Zelo čudno se potem zdi, kako je neki mogla mati letošnjega maturanta zvedeti o različnih gledanjih članov komisij iz prejšnjih let in o samovoljnosti nekaterih profesorjev, ko mora vendar ostati vse tajno, kar se razpravlja pri sklepnih sejah. Ali so se morda tudi v tem pregrešili Goričani?!

Profesorji slovenskih višjih srednjih šol
v Gorici

V Pliberku na Koroškem so spet odprli razstavo slik znanega umetnika Wernerja Berga, »slikarja slovenskih ljudi«. Razstava bo odprta dalje časa, do 5. novembra, pod imenom »Bergova galerija«. Razstavljenih je sto Bergovih slik v raznih tehnikah. Slovenci, ki bodo obiskali tamkajšnje kraje, naj si ne pozabijo ogledati te razstave. Berg je tudi časten meščan mesteca Pliberk.

Njihove smrti je kriv pohlep ENIja po dobičku

Ves italijanski dnevni tisk prinaša pod velikimi naslovi na prvih straneh novice — ali bolje: ugibanja — o usodi 29 italijanskih tehnikov, ki so jih zajeli bafriški gverilci v delovnih taboriščih Opkai in Kwale, na ozemlju Biafre, ki so ga že zavzele nigerijske zvezne čete. Tam se zdaj upirajo Biafrčani z gverilskim vojskovanjem. Kot znano, je eden glavnih vzrokov — če ne sploh edini — da se Nigerijci tako trdovratno bore za osvojitve Biafre in zanikajo Biafrčanom oziroma narodu Ibo pravico do samoodločbe in neodvisnost, prav v bogatih petrolejskih vrelcih, ki leže na bafriškem ozemlju, pa se jim Nigerijci nočejo odpovedati.

Zato je razumljivo, da Biafrčani niso z naklonjenostjo gledali na tuje tehnike, ki so prišli pod zaščito nigerijskih okupacijskih čet iskat in črpat njihov petrolej (petrolej, ki spada k naravnemu bogastvu bafriškega naroda) za okupatorje. Najbrž noben narod na svetu, najmanj pa v Evropi, ne bi prijazno gledal na take tuje, ki služijo sovražniku in delajo zanj. Biafrske gverilske enote so imele zato ves interes na tem, da unčijo delovna taborišča tujih tehnikov in uničijo nigerijsko vojaštvo, ki jih straži. V taboriščih Opkai in Kwale pa so bili v glavnem italijanski tehniki, kajti petrolej na tistem področju išče in črpa, po sporazumu z nigerijsko vlado, italijanska družba AGIP, ki spada v sklop konzorcija ENI, ki je v resnici mogočen državni industrijski trust.

ENI je izkoristila dekolonizacijo Afrike in namere nekdanjih kolonialnih ljudstev proti bivšim gospodarjem in njihovim industrijskim družbam za to, da se sama polasti opuščenih postojank angleškega kapitala pri izkoriščanju petroleja v Nigeriji. To se ji je v veliki meri posrečilo. Toda kot vsako mlado kapitalistično podjetje skuša čimprej in čimveč zaslužiti, da se investicije v kar najkrajšem času obnesejo. Zato pa je potrebno tudi določeno človeško tveganje. Medtem ko se tradicionalne angleške in druge petrolejske družbe drže vstran od vojnega področja v Nigeriji oziroma Biafri, je ENI brezobzirno izpostavila svoje tehnike nevarnosti, mor-

da v upanju, da se vendarle ne bo nič zgodilo, zanašajoč se bodisi na to, da je Biafra že na tleh, bodisi na oboroženo zaščito nigerijskega vojskovanja. Toda v tem se je ENI uštel. urne kazalce za eno uro naprej.

Biafrski gverilci so vseeno napadli taborišče ENIja in odpeljali s seboj tuje tehnike, med katerimi je bilo seveda največ Italijanov. Iz obeh taborišč je izginilo skupno 29 tehnikov, enemu pa se je posrečilo zbežati. Po dolgotrajnem in skrajno mučnem iskanju preko posredovanj s strani afriških diplomatskih in državniških krogov, ki imajo zveze z Biafro, in katoliških misijonarjev se je zvedelo, da je 18 tehnikov ujetih v nekem bafriškem gverilskem taborišču, medtem ko je že skoraj gotovo, da so gverilci ostalih enajst tehnikov ubili ali vsaj nekatere med njimi. Vsekakor tudi o morebitnih preživelih do tega hipa ni še nič znano.

Vse kaže, da se je nekaterim italijanskim kapitalističnim krogom preveč mudilo, da bi izkoristili gospodarske priložnosti v Afriki, ne da bi se ozirali na varnost svojih ljudi, ki so šli tja iz dolžnosti ali zaradi višjih plač. Tudi nekateri italijanski dnevniki, kot npr. »Corriere della Sera« zdaj že odkrito pišejo, da je vladalo v bafriškem taboru skrajno nerazpoloženje nasproti ENIju zaradi njegovega sodelovanja z Nigerijci na bafriški račun. Toda ta resnica je prišla na dan prepozno, vsaj za ubite. Gospodarska podjetnost in napredek sta vsega spoštovanja vredna, toda vendarle se morata ozirati predvsem na človeka in šele potem na dobiček.

POLETNA URA

Vse naše bravce opozarjamo, da bo s 1. junijem stopila v veljavo poletna ura. To se pravi, da bo treba potisniti v soboto popoldne urne kazalce za eno uro naprej.

Uvedba uradne ali legalne ure ima pomen za turizem. Po statistikah prihrani družina na luči le kakih 1200 lir. V milijarde pa gre prihranek na luči in elektriki v tovarnah in v drugih javnih obratih. Za zaspance in ponočnjake pa seveda ni na mestu.

Pomlad v Münchenu

(Nadaljevanje in konec)

Duhovnik začne, sedé, govoriti: preprosto, jasno, normalno. Razložil berilo te, četrte postne nedelje, odlomek sv. Pavla o svobodi otrok božjih. Razumljivo (kratko) pojasni njegov zgodovinski okvir in nastanek ter verski pomen. Nato postavi laik vrsto vprašanj v zvezi s tolmačenjem tega odstavka o svobodi otrok božjih. Na vsako posebej odgovori duhovnik jasno in umljivo. Oba govorita počasi in bolj tiho, v cerkvi vlada popolna pozornost in napeta tišina. Laik: »Kako naj kristjan vskladi Jezusovo obljubo svobode otrok božjih z verskimi zapovedmi in prepovedmi, ki ga vežejo? Tako npr. zapoved obvezne velikonočne spovedi?« Duhovnik: »Morda pogosto res izgleda, da pride v tem do nasprotja. Dejanjsko gre za pravilnega duha. Vsakdo naj se v svobodi odloči za Jezusa. Potem mu izpolnjevanje njegovih zapovedi ne bo dolžnost, ki mu bo v breme, temveč notranja potreba občevanja z Bogom. Konkretno: velikonočna spoved mu bo postala živa potreba po notranji obnovi za preorojenje njegovega duha.«

Podoben je odgovor na drugo vprašanje o zapovedani prisotnosti pri nedeljski maši. Ta naj bo izraz posameznika, da v skupnosti s cerkveno občino izkazuje slavo in hvalo Bogu. Tu gre povsem za socialni povdarek. Istočasno se kristjan pri tem osebno posvečuje.

Na tretje vprašanje odgovori duhovnik, da ima vsak kristjan kot človek in katoličan pravico in dolžnost, da samostojno raziskuje različna verska področja, se v skladu s svojimi zaključki svobodno odloča in po tem ravna. Prav tako je treba tudi otroke vzgajati k čim večji svobodnosti v svobodi, pustiti jim je treba prostor svobodnega iskanja in odločanja. Seveda jim je pri tem prepričljivo predočiti, da so za svoje odločitve polno odgovorni in nosijo zanje vse posledice. Vzgojitelji morajo biti pri tem le dosledni. To je vse, a to je največ! To je svoboda otrok božjih, dana nam po Jezusu Kristusu.«

Gledam, poslušam, strmim. To je tisto, kar je bilo tako potrebno. Ne pridiganje, avtoritarno, patetično, monolog, temveč dialog, razgovor duhovnika z njegovimi brati in sestrami na preprost, normalen, razumljiv način. Tu je duhovnik kot Jezus sredi med svojimi, odgovarja na vprašanja in tolmači božjo besedo na vsem umljiv in dostopen način, enak med enakimi, ter vodi ljudi k Bogu. Tu se izgublja občutek vladajoče hierarhije; Cerkev se res približa ljudem in jim služi, kot je bila Jezusova zamisel. Celoten razgovor traja četrte ure.

Laik se nato vrne v klop. Duhovnik in vsi navzoči zapoje veroizpoved.

Nato se začne daritveni del službe božje. Strežnik gre k mizici sredi cerkve in prinese v imenu vseh navzočih daritveni dar Bogu na

oltar: kelih in posodico s hostijami. Šele sedaj pristopi k oltarju duhovnik in začne daritev sv. maše. Obrnjen proti ljudem moli in poje vse v narodnem jeziku — v nemščini, niti besedice v latinščini. Med prošnjami moli za pomoč nerazvitim narodom, da bi naši duhovni in snovni darovi prinesli hrane lačnim resnice in lačnim kruha po vsej zemlji, kar izzveni veličastno pretresljivo.

Presunljivo vpliva tudi udeležba pri obhajilu. Skoro 90 odst. vseh navzočih, ki napolnjujejo približno tri četrte cerkve, pristopi k obhajilu, med njimi je več moških kot žensk. Vmes so družine s 4 ali 6 otroki. Očitno postaja katoličanstvo tu religija elite. A to so praktični katoličani, ki versko življenje žive. Po obhajilu pade v oči, da duhovnik samo oplahne kelih in ga večkrat obrise, nato zapusti oltar in se poda pred njega k vernikom. Strežnik dokonča brisanje kelih, spravi vse nared na oltarju in odnese kelih na levo stran. Tudi to je zame novost. Mensa ostane prazna in gula kot prej.

Po blagoslovu povabi duhovnik navzoče na debatne večere o vprašanju: Konec avtoritetne morale. Govorita laik in njegova žena ter napove za naslednji sestanek pogovor o Kristusovem vstajenju. Pogovori, (ne govori) se vrše ob osmih zvečer v župni občini Münchena zelo živo, sodobno in plodovito, torej res v smislu koncila. A poudarjajo, da je to šele skromen začetek in predpriprava na resnično versko pomlad in reforme v Cerkvi.

Marija Kržič

I Tržaškega

Delavci zasedli županstvo v Trstu

Delavci ladjedelnice Sv. Marka in Tržaškega arzenala so v sredo dopoldne zapustili delo in uprizorili protestno povorko po mestnih ulicah. Ko je povorka prišla do tržaškega županstva, se je manjša skupina delavcev odcepila in se mimo mestnih stražnikov prebrinila v občinsko palačo. V občinski sejni dvorani je tedaj zasedal deželni svet, ki je razpravljal o novem zakonu o lovu. Ob prihodu skupine delavcev v sejno dvorano je predsednik, socialist Pittoni, sejo prekinil. Tako so delavci zasedli dvorano in tudi sosedne prostore. Imenovali so poseben odbor, ki je izdal proglas o zasedbi občinske palače, kar naj bi trajalo vse dotlej, dokler ne bodo iz Rima dobili trdna jamstva, da se bo vprašanje tržaških ladjedelnic tako rešilo, kot je bilo sklenjeno novembra 1958 na seji medministrskega odbora za gospodarsko programiranje.

Več prisotnih deželnih svetovavcev je delavcem izrazilo svojo solidarnost, med njimi tudi svetovalec Slov. skupnosti, dr. Štoka, ki je dejal: »Delavcem Sv. Marka in Tržaškega arzenala izražam svojo solidarnost, ker se bijejo za učinkovite ukrepe, ki bodo sposobni rešiti bistvena vprašanja tržaškega gospodarstva.«

Delavci so zapustili občinske prostore dopoldne, ko so iz Rima prejeli sporočilo, da se bodo v soboto 31. t. m., začeli na pristojnem ministrstvu novi razgovori o spornem vprašanju.

V SVETOIVANSKEM MARIJINEM DOMU V TRSTU

bodo v nedeljo, 1. junija, ob 17. uri nastopili »VESELI PLANŠARJI«

iz Ljubljane. S tem bo v glavnem zaključen program prve sezone na našem odru. Ko vljudno vabimo na ta dveurni spored petja in glasbe, se pristrčno zahvaljujemo vsem, ki so počastili našo dvorano s svojim obiskom v prvem letu našega delovanja.

Odbor Marijine družbe

ČESTITAMO!

V družini deželnega svetovavca dr. Draga Štoka se je rodila hčerka Alenka. Očetu, gospe Mirki pristrčno čestitamo, mali Alenki pa voščimo veselo življenje!

V družini bivšega pokrajinskega svetovavca Saše Rudolfa se je rodil pa krepak sinček. Srečnim staršem in novorojenčku daj Bog obilo blagoslova!

Lepa prireditev v Sv. Križu

V nedeljo so imeli Križani in njih šolski otroci prav ljubko domače slavje. Odkrili so v šolski veži ploščo slikarju Albertu Sirku, po katerem nosi osnovna šola tudi ime. Na plošči je vklesan napis »Albert Sirk 1887 - 1947« in kriški portič z ribiči.

Sirk je kriški domačin in je znan kot slikar našega morja in kriških ribičev. Ilustriral je tudi mladinske liste in posebno pristrčno Seliškarjevo mladinsko povest »Bratovščina sinjega galeba«.

Pri slovesnosti, ki so se je udeležile tudi šolske oblasti, je imel osrednji govor učitelj Tone Kostnapfel, ki je jedrnato orisal lik in delo umetnika Alberta Sirk. Prebrali so tudi

SLOVENSKI ROMARJI V RIMU

Nova številka »Družine« obširno poroča o novem potovanju slovenskih romarjev v Rim, kjer so bili sprejeti pri papežu. Pavel VI. je ob tej priložnosti tudi blagoslovil temeljni kamen za Slovenski zavod (takoimenovani Slovenicum ali Slovenik) v Rimu, ki mora zaenkrat gostovati še v treh tujih rimskih zavodih. V Sloveniku je trenutno 14 slovenskih

Naročnike, ki še niso poravnali naročnine, opozarjamo, naj to store čimprej. Poravnajo jo lahko ali na upravi lista ali po poštni položnici, ki jo dobe na vsakem poštnem uradu.

Uprava

duhovnikov, ki se izpopolnjujejo v raznih bogoslovnih vedah. Med dobrotniki-vzdrževalci Slovenika so predvsem Slovenci iz zamejstva in izseljenstva.

»Mislim, da moramo tudi Slovenci v domovini začeti razmišljati o našem prispevku za ta zavod. Če se bodo v zavodu šolali predvsem naši duhovniki (to je iz matične domovine), bi ne bilo prav, če bi ga gradili samo naši rojaki v tujini,« piše avtor članka v »Družini«.

Študentsko gibanje v klubu „P. Tomažiča“

Prvo predavanje novoustanovljenega kluba »P. Tomažič« v prostorih Ljudskega doma v ulici Maddonnina v Trstu je bilo posvečeno študentskemu gibanju. Po uvodnih besedah Marine Bernetičeve je Stojan Spetič razgrnil pred številne poslušalce še kar živobarvno sliko o tem aktualnem pojavu. Pojava sicer ni hotel uokviriti v neko dokončno shemo. Mislim pa, da tega tudi ni mogel, ker se pojav ne da dojeti in zaobseči z logiko razrednega boja. Socialni ter družbeni konflikti so eno, razredna mitologija ali pa ideologija študentskega gibanja nekaj čisto drugega. Hibe predavanja so bile v tem, da si Spetič ni upal zapustiti uhcene poti ideološkega gledanja na sodobne družbene pojave in se zato tudi ni mogel spustiti na obravnavanje tudi ekistencialnih, socioloških ali pa psiholoških elementov, ki se jih katerikoli pomemben mislec bodisi neomarksist kot Bloch, Kolakowski itd. ali pa postmarksist kot npr. Kermauner ne more več odmisli. O problemih današnje družbe mi več

pove tretja stran v ljubljanskem Delu kot katerokoli paberkovanje iz zaprašene knjige razredne ideologije, pa naj slednje zadeva »kapitalistično« ali pa »socialistično« družbo. Negativno presenečenje pa je zame predstavljalo docela enostransko usmerjenje nekaterih predstavnikov slovenskega zamejskega študentskega gibanja glede problemov zapadne družbe. To je po mojem tudi vzrok za površna shematiziranja, ki so prihajali iz ust omenjenih študentov. Pri tem se sprašujem, čemu živimo na sečišču »dveh svetov«, če pa potem potiskamo glavo v pesek neinformiranosti.

Vendar predstavlja večer kot tak pozitiven dgodek v zamejskem kulturnopolitičnem življenju. Kaže, da je nastal iz potrebe, da se, če že ne prestopi, vsaj izpraši okvir, v katerem se sučejo slovenski komunisti v Trstu. Dialog ni prazna fraza, ampak dejansko človekova potreba. Vsaj vzdružje na tem prvem večeru daje upati, da je tako.

Vr

VAŽNO OBVESTILO KMEČKE ZVEZE DVOLASTNIKOM

Kmečka zveza opozarja dvolastnike, ki nameravajo sekati drva na jugoslovanskem področju, naj pravočasno predložijo zadevne prošnje. V ta namen naj se javijo v pisarni Kmečke zveze v Trstu, ul. Geppa 9, med uradnimi urami (od 8. do 14., ob četrtekkih pa od 8. do 12. in od 15. do 18. ure). S seboj naj prinesejo dvolastniško knjižico ter številko parcel. Poleg osebnih podatkov je treba namreč navesti v prošnji številko parcele, na kateri nameravajo sekati, katastrsko občino, pod katero parcela spada, ter površino parcele in količino drv.

Prošnje bomo sprejemali do 14. junija.

Tajništvo Kmečke zveze

SLOVENSKI KULTURNI KLUB

priredi v soboto, 31. maja, ob 19. uri zabavni večer s filmsko predstavo.

PEVSKE TEKME

Kot smo napovedali, so bile v soboto pevске tekme goriških osnovnih šol v Gradiški. Udeležilo se jih je šestnajst mladih zborov v napolnjeni občinski gledališki dvorani. Med tekmovalci smo videli tudi slovenske osnovnošolske otroke iz Solskega in Malega doma v Gorici ter iz Doberdoba in Števerjana.

Vsak zbor je moral zapeti pred razsodiščem obvezno Brahmsovo pesem »Ninna-nanna« in eno po svoji izbiri pred občinstvom v dvorani. Pred nastopom je ravnatelj gradišanskega šolskega okrožja, ki je prireditel organiziral, pozdravil navzoče in pojasnil pomen takih tekmovalnih nastopov.

Razsodišče pe prisodilo prvo nagrado šolskemu zboru iz Tržiča, ki ga je vodila učiteljica Amelia Leban. Temu sta sledili osnovni šoli iz Gradiške in Mariana.

Slovenski otroci iz Gorice so pod vodstvom Stanka Jericija zapeli poleg obvezne, še slovenske pesmi, ki so občinstvu zelo ugajale. Razsodišče je bilo skoraj malo v zadregi pri odločitvah. Pravilno pa menda tudi ni bilo, da so bili v razsodišču tudi eden ali več članov, ki so na odru dirigirali svoje lastne skladbe.

Veseli nas, ker so naši mali ponesli v svet tudi našo pesem, in to še prav veselo in pogumno. Vsa čast učiteljicam in učiteljem, ki so se z njimi trudili.

EKUMENSKO POTOVANJE PO SRBIJI
IN MAKEDONIJI

Apostolstvo svetega Cirila in Metoda v Gorici organizira letos, ob 1100-letnici smrti sv. Cirila svojevrstno potovanje, ki je zelo v skladu s pokoncilskim ekumenskim duhom. Obisk je to pot namenjen patriarhom srbske in makedonske pravoslavne Cerkve in ogledu slavniš samostanov, ki s svojimi umetninami pričajo o visoki kulturi slovanskih ljudstev pred vdorom Turkov na Balkan (XIII-XIV stoletje). Pot bo peljala skozi Zagreb, Djakovo, Beograd, Kosovo polje, Skopje. Glavni cilj potovanja pa je Ohrid ob prekrasnem jezeru istega imena, kraj, kamor so se po Metodovi smrti zatekli njegovi učenci (sv. Kliment, Naum) in ki je postal kasneje zibelka vseh slovanskih pravoslavnih Cerkva.

Da ne bo manjkalo tudi turističnega užitka bo povratek skozi vso čudovito dalmatinsko obalo (Kotor, Dubrovnik, Split, Zadar). Potovanje ima študijski značaj in je namenjen predvsem našim izobražencem. Trajalo bo deset dni, verjetno od 16. do 25. septembra, in sicer z udobnim avtobusom. Cena potovanja 60.000 lir. Ob prijavi se plača 10.000 lir, ostalo vsoto pa do 15. avgusta.

Prijave sprejemajo: v Gorici g. Artur Košuta, ul. Mameli 8, tel. 5265 in g. Štefan Kleindienst, fotograf na Travniku; v Trstu pa dr. Stanko Janežič, ul. delle Doccie 34. Vpisovanje se zaključuje 30. junija.

- **Kanalska dolina**

Ukve:

NAGRAJENA PODJETNOST

Lastnik gostilne »Pri gamsu« na ukovski planini je znan marsikateremu tržaškemu in goriškemu Slovincu, ki je kdajkoli naredil izlet v Kanalsko dolino. Zvedeli smo, da je ustanova za turizem v Vidmu podelila pred kratkim podjetnemu gostilničarju nagrado tisoč lir, ker je znal napraviti iz lesene planinske kočje prijetno gostišče za oddiha in dobrega zraku željne meščane. Podjetnost našega znanca zasluži tudi našo pohvalo in zato mu za uspeh iskreno čestitamo. Želimo hkrati, da bi ga tudi drugi naši domačini posnemali v marljivi podjetnosti.

Iz Goriške

V Štandrežu proslavljajo častljivo obletnico

V soboto so se začele in se še nadaljujejo dobro pripravljene večdnevne proslave ob stoletnici štandreške čitalnice.

Že prejšnje dni je bilo v Štandrežu več predavanj in uvodnih kulturnih večerov v to pomembno slavje. Pozornost občinstva so vzbujali tudi številni veliki lepaki, ki vabijo na prireditve in razstave od 24. maja do 2. junija. Še bolj so pa vaščani in meščani občudovali pristni kmečki voz s konjsko vprego, ves ozaljšan in z velikanskim šopom špargljev. Voznik in brhko dekle, oba v lepih narodnih nošah, sta že dan prej vabila po Štandrežu in goriških ulicah z zvočniki in napisi na stoletno slavje.

Začelo je v soboto zvečer s pohodom po vasi godbe na pihala iz Doberdoba in folklorne skupine »Breg« iz Trsta. Na okrašenem in razsvetljenem trgu se je kar trlo ljudi, ki so pri stojnicah pokušali zlahtno kapljico in še bolj sočne šparglje z jajčjo omako po nizkih cenah. Sledil je koncert godbe na lepo urejenem športnem dvorišču župnijskega doma.

V nedeljo ob enajsti uri je bilo na sporedu odkritje spominske plošče na stari čitalniški hiši v ul. sv. Mihaela. Na marmorni plošči se bere napis:

V tej hiši je bila ustanovljena
18. aprila 1869

Štandreška čitalnica

Štandrež, 25. maja 1969

Po krepkih uvodnih besedah predsednika pripravljalnega odbora Dina Ronerja je zapel mešani zbor društva Štandrež dve pesmi pod Debenjakovim vodstvom. Nato je stopil pred mikrofonski štandreški rojak dr. Andrej Budal z osrednjim govorom o velikanskih kulturnih vrednotah stoletnega čitalniškega delovanja. V pomembnih besedah je zaključil: »Kakor je čitalniška misel združila da-

nes moje rojake v skupni proslavi na tej važni zahodni točki slovenskega sveta, tako naj bi jih podobne misli družile tudi nadalje v skupnem delu za enotno nastopanje v življenjsko važnih vprašanjih našega ljudstva. Rojak z osmimi križi kliče vsem rojakom: »Uspevajte vsak na svoji poti!«

Deček in deklica sta po govoru potegnili zaveso s spominske plošče. Moški zbor »Oton Župančič« pod Lupinovim vodstvom je zapel ob koncu še dve udarni pesmi.

Udeleženci so nato šli na dvorišče župnijskega doma, kjer je prof. Rener spregovoril o umetniški razstavi, prof. Bednarik pa o razstavi slovenskega goriškega tiska od čitalniške dobe dalje. Udeleženci so si ogledali v spodnji dvorani smotrno urejeno razstavo slovenskih umetnikov v goriških zasebnih zbirkah s 44 eksponati. Dobili so tudi grafično lepo sestavljen ustrezni katalog. V zgornji mali dvorani so pa obiskovavci dobili prerez o našem tisku, knjigah in listih v polpretekli dobi.

Zvečer ob 21. uri se je zbralo na urejenem prostoru pri župnijskem domu na stotine gostov k večerni akademiji. Na velikem odru z značilnim ozadjem s šempaskega tabora je zbrane najprej pozdravil Dino Roner. Za njim je prinesel pozdrave v daljšem nagovoru dr. Humar, predsednik Zveze slovenske katoliške prosvete, in Gorazd Vesel, predsednik Slovenske kulturno gospodarske zveze. Sledil je pevski koncert osmih zborov. Odlikovali so se zlasti »Fantje izpod Grmade«, Doberdobci in zbor »O. Župančič«. Proslava se je končala z dobro uspelo Vilharjevo enodejanko »Poštena deklica« v izvedbi društva »Štandrež«.

Udeležencem je bila na razpolago tudi brošura »Ob stoletnici štandreške čitalnice«, ki jo je uredil prof. Rado Bednarik.

Goriški občinski proračun

Na ponedeljkovi seji goriškega občinskega sveta je prišel končno na vrsto tudi občinski proračun za letošnje leto. Svetovavci so prejeli proračun v tisku, da ga bodo mogli proučiti in o njem natančneje razpravljati na prihodnjih sejah. Že na tej seji pa je finančni odbornik De Simone obrazložil temeljne postavke. Proračun predvideva 2.487 milijonov dohodkov in prav toliko stroškov; proračun torej kaže, da bo uravnovešen. Temeljna postavka dohodkov je trošarina s 1195 milijoni. Od teh prinese trošarina od blaga prostega trgovinskega pasu 766 milijonov, ostalo pa normalna trošarina.

Približno dve milijardi in 407 milijonov bo šlo za tekoče stroške, 80 milijonov pa bo občinska uprava uporabila za kritje dolgov. Tekoči stroški so tako razdeljeni: 30.10 odst. za splošno upravo, 30.52 odst. za socialne potrebe, 16.90 odst. za šolstvo, 13.11 odst. za ekonomske dejavnosti in 3.71 odst. za javno varnost.

Na isti seji so svetovavci sprejeli tudi nekaj drugih predlogov. Med temi tudi podelitev podpore za ureditev športnega dvorišča

pri župnijskem kulturnem domu v Štandrežu; osem milijonov lir za Goriško telovadno zvezo (Unione ginnastica); skoro 7 milijonov lir za poslopje otroškega vrta v ulici Cipriani.

Dr. Primožiča so pa potrdili za občinskega zastopnika pri Kmetijskem kemičnem poskuševališču v Gorici.

Podgora

SMRTNA NESREČA

V torek zvečer se je smrtno ponesrečil na cesti od soškega mosta proti Grojni 58-letni Vincenc Maligoj iz Podgore, po rodu iz Števerjana. Vozil se je na motornem kolesu proti domu, kar se mu je na mokrem asfaltu zdrsnilo, da je z vso silo butnil z glavo ob podporni zid drevesnice pri Grojni.

Skušali so ga brž prepeljati v bolnišnico, a je po poti izdihnil. Pokojni Maligoj je bil delaven in skrben družinski oče. Delal je na kolonskem posestvu. Lansko leto je nesrečno končal tudi njegov 34-letni sin Oton. Pokojnik zapušča v žalosti vdovo, dva sinova in dve hčerki.

IZ KULTURNEGA ŽIVLJENJA

„Goreče oljke“

V samozaložbi je izšla te dni v Trstu prva pesniška zbirka Irene Žerjal-Pučnik. Pesnica, ki je doma s Tržaškega, je bila znana doslej po svojih v glavnem pripovednih prispevkih v tržaških revijah »Zaliv« in »Most«. Zato predstavlja njena pesniška zbirka kar majhno presenečenje, kajti prej bi bili pričakovali, da bomo doživeli izdajo njenih pripovednih stvaritev v posebni knjigi. Toda presenečenje, ki nam ga je pripravila, je lepo. Že kar v začetku je namreč treba poudariti, da je njena pesniška zbirka kvalitetna in da si je z njo takoj priborila vidno mesto v mladi generaciji slovenskih pesnikov. Naslov knjige je »Goreče oljke«.

Zbirka obsega petnajst pesmi, ki so razdeljene v pet ciklusov z naslovi »Ob mejah«, »Okovi«, »Religija bastardov«, »Pročelje Nagasaki« in »Prostranost«. V devetih verzih na začetku prvega ciklusa, ki predstavljajo nekak moto ali uvod v zbirko, je izrazila osnovno razpoloženje oziroma občutje teh svojih pesmi. Nastale so v okolju in ozračju, »kjer ruješ svoje vinograde — pustošiš svoja polja — podiraš in sežigaš svoje oljke — pokušaš zrele sadeže s pravkar izrutega drevja — kjer otroci zapuščajo svoje hrame — za tisočletje dobiš pest papirja — ti zaplenijo čustva prastare vere — ožigosajo tvojo prostost — zaklepajo tvojo dušo«. Ta osnovni, žalostni, uporni in hkrati že risignirani ton najdemo potem skoro v vseh pesmih, čeprav je njihov pomen največkrat simbolen in zato nejasen, vsaj pri prvem branju. Delno gre to tudi na račun neurejenosti njenih idej. Ker sama trpi, se čuti povezana s trpečimi po vsem svetu, kar značilno prihaja do izraza v pesmi »Leto človečanskih pravic«, pa tudi v nekaterih drugih.

Njeno čisto osebno pesniško izpoved izraža pesem »Nemi poet«, prav tako pa tudi razne druge pesmi. Pesnica trpi zaradi okrutnosti, ki duši svobodo in ljubezen, in zaradi gnilih src ljudi. Njena lastna ljubezen je polna bolečine in prisilne odpovedi, vztrajna, a skoro brez upanja. Več pesmi predstavlja pravzaprav majhne cikluse pod istim naslovom in ubrane na neki osnovni motiv ali občutje.

Na bravca napravi najmočnejši vtis iskrenost teh pesmi in zamolka, blizu bolečina, ki jih preveča, bolečina, ki je blizu obupa, a se vendar vkljub vsaj dozdevni vdanosti v poraz le še bori za zadnje upanje; hoče si ohraniti vsaj še rahel up, da bo »neznansko mili jok«, ki ga izvablja »črnoroki« iz dva metra dolge žage, najdene v

smetišču, kot iz čudežne violine, le ganil in pretresel brezbrizne ljudi. Pesnici moramo šteti v dobro tudi resnično izvirnost motivov, zelo osebno izražanje in nekonformistični jezik, ki pa je vendarle še vse premalo izbran, preveč prepreden z izrazi, ki jih je pobrala iz časnikarskega pisanja, npr. pendrek in podobno. Tudi glede ločil je nedosledna, ker jih v nekaterih pesmih uporablja, v drugih pa ne. Poleg tega je v knjigi preveč tiskovnih napak. Očitno je tudi, da v pesmih prevladuje čustvo, kar sicer ni nič hudega v liriki, toda kot rečeno, je miselni element v njih še neurejen, skoraj kaotičen. Kaže, da si pesnica ni bila na jasnem, kaj hoče.

V splošnem je treba reči, da je ta pesniška zbirka Irene Žerjal-Pučnik taka, da zasluži vso pozornost naše kulturne javnosti in da v polni meri potrjuje že dosedaj ugodno mnenje o njenem literarnem ustvarjanju.

E. Z.

NAŠE SOŽALJE

Tik pred izidom lista smo zvedeli žalostno novice, da je umrl igralec SG Edvard Martinuzzi. Naše globoko sožalje družini.

Vinko Beličič v „Sodobnosti“

Majska številka ljubljanske revije »Sodobnost« prinaša daljšo oceno Slodnjakove knjige »Slovensko slovstvo« izpod peresa Vinka Beličiča. Beličič ocenjuje Slodnjakovo novo zgodovino slovenske literature predvsem s stališča profesorja slovenščine, to je, kot učenik, ker je znano, da je napisal Slodnjak to knjigo predvsem kot učenik na bobudo vodstva slovenske gimnazije v Celovcu. Seveda za višje razrede srednjih šol.

»Reči moram, da me v Slodnjakovem Slovenskem slovstvu marsikaj moti, to in ono pa tudi prijetno preseneča«, piše Beličič in nato podrobno našteva pomanjkljivosti, pa tudi prednosti knjige. Moti ga predvsem Slodnjakova metoda, ki ne obravnava posameznih pisateljev enotno oziroma skupaj, ampak razdrobljeno v času, kar je zlasti za dijake, katerim je knjiga predvsem namenjena, neugodno. To je doslej nedvomno najtemeljitejša in najbolj objektivna kritika te Slodnjakove literarne zgodovine.

ne. Zanimivo je tudi to, da se je s tem Beličič v povojnem času prvič pojavil v kaki ljubljanski oziroma osrednjeljubljanski reviji.

Na prvem mestu v tej majske številke »Sodobnosti« je objavljena razprava Janka Kosa »Nove težnje v slovenskem pripovedništvu«. Toda Kos je že kar na začetku zapisal: »Z novimi težnjami, omenjenimi v naslovu tega razpravljanja, ni misliti na idejne ali motivne novosti današnje slovenske proze, pač pa na njene nove oblike.« V razpravi, ki je zelo zanimiva, pride Janko Kos do naslednjega spoznanja: »... motil bi se, kdor bi hotel naše današnje pripovednike vrednotiti po tem, ali sodijo v tradicionalno, psihologično ali pa antipsihologično vrsto proze. Saj tudi Camusovega »Tujca« prištevajo v tradicionalno zvrst romana, pa s tem še ni prav nič povedano o tem, ali ni morda veliko pomembnejši od romanov Nathalie Sarraute in Robbe-Grilleta. In seveda tudi narobe — tradicionalna pripoved še ni legitimacija za veljavo v svetu prave besedne umetnosti. Vrednost ali ne vrednost slovstvenega dela poteka dandanes prav tako kot v vseh prejšnjih časih iz sestavin, ki so se v enkratni in konkretni podobi spojile v zamotane, zato pa toliko trdnjše estetske strukture. Za presojo le-teh pa so potrebni še drugi vidiki, kot je zgolj poznavanje novih oblikovnih teženj v današnjem svetu svetovnega in slovenskega pripovedništva.«

Jože Javoršek je objavil poglavje iz svoje najnovejše knjige, ki bo v kratkem izšla pod naslovom »Kako je mogoče biti Slovenec?« Tudi koroški pisatelj Boro Kostanek je objavil nekaj odlomkov iz svojega še neizdanega romana. Odlomki imajo naslov »Merjasci« in v njih prikazuje dogodivščine koroškega dečka. Njegovo pisanje spominja nekoliko na Miška Kranjca. Ivanka Hergold pa je napisala za to številko noveli »Okroglooki« in »Mesto«. Pesmi so prispevali Tone Kuntar, katerega pesmi so izrazito sodobno ali lahko bi rekli tudi nacionalno socialne, Valentin Cundrič, Marija Gorše in Igor Malahovsky. Borut Trekan piše o Hochhuthovih dramah pod naslovom »Moč in nemoč političnega gledališča«. Omenimo naj le še zanimivo razpravljanje Rafaela Ajleca o sodobni slovenski glasbi v zvezi s 4. zvezkom Muzikološkega zbornika, ki je izšel v Ljubljani, in odgovor Gregorja Kocijana srbskemu profesorju Sveti Lukiču, ki je izdal novo knjigo o takoiimenovani jugoslovanski literaturi, v kateri zanika samostojnost slovenske literature in s tem seveda tudi slovenskega jezika in kulture ter slovenske narodnosti, kar bi spadalo, mislimo, pod tisti paragraf jugoslovanskega kazenskega zakonika, ki prepoveduje netenje narodnostnega sovraštva. Najmanj, kar je mogoče reči o takem pisanju, 25 let po osvobodilni vojni, v kateri je dalo mnogo tisoč Slovencev življenje za svobodo svojega naroda, da je to šovinizem in nesramnost.

Majska številka „Mladike“

Majska številka »Mladike« prinaša na uvodnem mestu lepo pesnitev Stanka Janežiča »Molitev kozmonavtov«, ki se začneja: »Tukaj v vesolju — smjo v božjem naročju — bolj kot na zemlji. — Tukaj nas božji dih — prešinja skoz in skoz — in naše bivanje — je svetloba.« Lepoto verzov moti le nekaj nepesniških izrazov, na primer hrvatizem »otvarjamo« namesto lepšega in točnejšega slovenskega glagola začenjamo ali odpiramo. Marijan Breclj je objavil kratko pesem iz majskega razpoloženja »Majska«, Slavko pa pesem z naslovom »Dobra pomlad«. Objavljena je v prevodu tudi »Pesem dela« Michaela Quoista. Slavko, ki je sploh najrednejši in najplodovitejši pesniški sodelavec »Mladike«, je prispeval poleg tega še pesmi »Tihe želje« in »Pomladne misli«. Objavljena je tudi starodavna romarska pesem iz Sv. Križa.

Avtor, ki se skriva pod psevdonomom »Jetrnik«, objavlja »Utrinke iz zapora« pod naslovom »Majniški obisk«, o otrokih, ki so zašli pod okno zapora in prinesli jetniku nekoliko tolažbe. Zora Tavčar pa je napisala novelo »Kot jelšev list«, ki obravnava lep in nežen ljubezenski motiv, v živahnem pripovednem slogu.

Kar zadeva prispevke esejističnega in razmišljajočega ter aktualnega značaja, je omeniti ponatis iz »Družine« pod naslovom »Vednost je eno, odgovornost drugo«. Gre za intervju o problemih mladine, ki ga je prvotno objavil pariški katoliški dnevnik »Le Croix« z nekim profesorjem moralke. Intervjuvu je dodanih nekaj misli, ki se nanašajo na razmere na Tržaškem, to je o spolni vzgoji med našo mladino. Maks Šah piše o zrelostnih izpitih po novih predpisih, zname-

nitil Kobilar pa zabava bravce in hkrati izziva miselno lene ljudi med nami z nadaljnjim »Tržaškim pismom«. Ivo Jevnikar piše o letošnjem jurjevanju slovenskih skavtov nad Dolino, Martin Jevnikar pa nadaljuje svojo kritično razpravo »Sodobna slovenska zamejska literatura«. Tokrat prikazuje povojno literarno delovanje Antona Novačana ter Stefana Tonklija. Napisal je tudi recenzijo Brecljeve pesniške zbirke »V času odmaknjena sidrišča«. Samo literarni zgodovinarji kot strokovnjaki lahko presodijo, kako važna je ta Jevnikarjeva razprava, s katero rešuje za slovensko literarno zgodovino veliko tistega, kar se bo s časom izkazalo za pomembnejše, kakor je danes, a čemur zdaj osrednji slovenski kritiki in literarni zgodovinarji ne posvečajo dovolj pozornosti. S tem je seveda tudi zelo olajšal delo bodočim literarnim zgodovinarjem.

Omembo zaslužijo tudi članki oziroma glose »O trojni smrti«, ki jo je napisal Kondor in v kateri komentira samomorilsko umiranje slovenstva na tej zemlji; »Subjektivno in objektivno«, ki je komentarček k znanemu stališču Borisa Raceta proti tezam Borisa Pahorja o obrambi slovenstva; »Še enotni kulturni prostor«, ki odgovarja na izjave Marjana Tavčarja v »Naših razgledih«; in »O študijskih dnevih v Dragi«, ki polemizira z Rudom Jurčecom v Buenos Airesu. Z velikim zanimanjem prebere vsak bravec pisma uredništvu, ki obravnavajo aktualne zadeve našega življenja, zlasti kulturnega, a tudi rubrika »Za dobro voljo« na zadnji strani platnice ima seveda svoje zveste bravec. Tudi ta številka »Mladike« je okusno ilustrirana.

Sodobno kmetijstvo

Gojenje jagod pod steklom in plastiko

Z uvedbo rastlinjakov se je močno spremenilo tudi gojenje jagod. Zadnje čase pa se je precej uveljavilo prekrivanje zemlje s plastičnimi ponjavami ter tuneli iz bele plastične folije. Sezona jagod se tako začne precej bolj zgodaj. Visoke cene, ki jih dosejajo jagode, dajejo upati, da se bo gojenje jagod v rastlinjakih in na prekriti zemlji še nadalje širilo. Takšne jagode so povprečno enkrat dražje kot navadne jagode, ki jih gojijo na prostem. Spomladi, ko primanjkuje sadja, je jagoda zelo dobrodošel in priljubljen sadež.

ČEDALJE VEČ NASADOV

Dolgo je trajalo, da so pri nas in na splošno v Italiji spoznali, da je treba gojiti sadje in zelenjavo tudi v rastlinjakih oziroma v tunelih iz plastike, če se hoče pravočasno zadostiti povpraševanju na tržišču. To so kot po navadi Amerikanci in Izraelci pogruntali mnogo prej kot ostali in so danes z letalskimi prevozi preplavili domala ves svet.

Italija razpolaga sicer s precejšnjimi površinami, toda na izvoz še ne more resno misliti. Prvič, ker so letalske storitve v Italiji še zelo drage, in drugič, ker pošilja na tržišče preveč vrst. Sodobna tržna organizacija pa teži po poenotenju in tipiziranju sadja. Počasnost pri prevozih pa onemogoča katerikoli resen poseg na mednarodno tržišče. Največja uvoznika jagod v Evropi sta Švica ter Zahodna Nemčija.

Tradicionalno pomanjkanje ustrezne tržne in produkcijske politike sicer na tako iskani sadež, kot so jagode, vsaj na notranjem tržišču, ne vpliva dosti, vendar je s tem v zvezi priporočljivo, da pridelovalci sledijo nasvetom področnih kmetijskih organov.

ŠE NEKAJ O PRIDELOVANJU

Če želimo pošiljati jagode zgodaj spomladi na trg, bomo morali poskrbeti za večje uveljavljanje pokritih nasadov. Tam, kjer ni burje ali v zavetju, je možno uporabljati tudi tunele iz bele plastične folije. Jagode pokrijemo s plastiko, ki je pritrjena na lesenih ali železnih okvirih že med zimo. Spomladi, ko se zrak segreje, tunele čez dan odpiramo zaradi zračenja, zvečer pa jih zopet zagrnemo. Folijo odstranimo šele, ko mine nevarnost nizkih temperatur. S takim načinom pridelovanja lahko pospešimo zorenje jagod za 14 dni in pridemo z njimo na trg, ko je povpraševanje po njih največje. Jagode obiramo, ko dosežejo značilno barvo. Jagode zorijo navadno dva do tri tedne. Obiramo pa jih sproti, najmanj vsak drugi dan. Za na trg jih nabiramo s kratkim pecljem in zlagamo naravnost v košarice.

IZVENSEZONSKO SADJE IN ZELEJAVA

Dober zaslužek pri izvensezonskem sadju in zelenjavi je vzbudil tudi vrtnarje na Tržaškem in Goriškem k širjenju pokritih nasadov. Gre predvsem za rastlinjake ter tunele iz plastične folije. Pri tem je treba opozoriti, da je takšno gojenje žlahtnih kultur možno tudi na naših zelo majhnih posestvih, ker je to zelo intenzivna proizvodnja, t. j. donosna, ki se spleča že na razmeroma zelo majhni površini. Tu je še mno-

go priložnosti za naše ljudi, kajti izvensezonska zelenjava ter sadje dajeta gotov in dober zaslužek. Seveda je treba pri tem predpostavljati določeno stopnjo poklicne izobrazbe. Ustanove, ki se pečajo s poklicnim usposabljanjem in dopolnilnim izobraževanjem, bi seveda morale dati prednost temu proizvodnemu sektorju. Izobraževalni tečajji bodo uspešni, če si bodo postavili za cilj, da posredujejo obiskovalcem nekaj bistvene izobrazbe. Tisti, ki se misli posvetiti pridelovanju žlahtnih kultur pod steklom ali plastiko, mora seveda poznati predvsem tehniko pridelovanja, biti pa mora tudi podkovan v rastlinstvu. Izbira ustreznih sort je prvi pogoj za pravočasen dostop na tržišče. Koledar je torej upravičeno glavno sredstvo za uspešno delo z žlahtnimi kulturami v pokritih nasadih.

—0—

FRANCIJA SE ŠE NI PODRLA . . .

(Nadaljevanje s 1. strani)

več na krmilu. In verjetno je kljub svoji starosti le še prišel do enega, novega spoznanja: da lahko shajajo narodi tudi brez »velikih« mož, ki se zde nedomestljivi, in da so bile tiste katastrofe, ki so grozile brez njega, vendarle samo namišljene. Do istega spoznanja pa so prišli najbrž tudi Francozi. In v tem se zdaj De Gaulle in njegovi nevhvaležni Francozi vendarle strinjajo...

Z Goriškega

OB KNJIŽNI RAZSTAVI

Med drugimi točkami štandreške čitalniške obletnice je tudi razstava slovenskega goriškega tiska. Razstavljene so knjige, revije in časniki od čitalniške dobe dalje do fašistične ukinitve slovenskega tiska. Razstavljavci so imeli namen pokazati v prvi vrsti *starejši* tisk in drugič tistega, ki je izšel v *Gorici*, ne pa vsega primorskega ali vsega slovenskega v enem stoletju. V ta namen bi pač morali imeti na razpolago celo vrsto dvaran, ne pa le eno sobo, kot je v tem primeru. Mnogo del je tudi nedosegljivih; prenos iz knjižnic ali muzejev z onstran meje je pa združen z velikimi težavami. Jasno je, da je razstava knjig v Štandrežu omejena in da marsikaj manjka.

Obiskovalcem, ki so dobre volje, so pa prireditelji le prikazali še dovolj obsežen prerez književnega ustvarjanja na Goriškem v prejšnji dobi, ki je eden izmed temeljev vsega prosvetnega delovanja.

Vidi pa se iz nekaterih zlonamernih opazk, da se še dobe ljudje, ki se poslužujejo najlažjega načina, ne da bi kaj stvarno pripomogli, to je, kritiziranja vsega kar se jim zdi, da ni storjeno po njih barvi ali volji.

Skupina Štandrežcev

ZADNJI KULTURNI VEČER

V petek, 30. maja, bo v klubu »Simon Gregorčič« na Verdijevevemu korzu 13, zadnji kulturni večer v tej sezoni. Tajnik Slovenske matice iz Ljubljane dr. France Bernik bo govoril o zadnjem Rebulovem romanu »V Sibilinem vetru«. Nastopil bo tudi moški zbor društva »O. Župančič« iz Štandreža.

ŠPORT MED NAŠO MLADINO

Dobri rezultati Borovih atletov

Deželnega tekmovalca v lahki atletiki, veljavnega za »Pokal Italia«, se je udeležilo tudi S.Z. Bor s svojimi najboljšimi atleti. Tekmovanje je bilo na sporedu preteklo soboto in nedeljo na tržaškem stadionu »Grezar«. Videmsko društvo Libertas je s svojimi odličnimi predstavniki zasedlo prvo mesto v ekipni lestvici, Bor pa je kljub odsotnosti nekaterih svojih atletov zasedel med dvanajstimi društvi iz naše dežele odlično sedmo mesto s 7.438 točkami. Med Borovci je prijetno presenetil Boris Fabjan, ki se že dolgo ne bavi več aktivno z atletiko, ampak s košarko, a mu je kljub temu uspelo skočiti 165 cm v višino in s tem doseči častno tretje mesto. Znatno je popravil svoj osebni rekord v metanju kopja Vojko Cesar. Z metom 55,72 m je bil peti, v teku 110 m čez ovire pa je s časom 17"5 zase-

del šesto mesto. Dušanu Švabu je v teku 400 m čez ovire prvič uspelo teči v času pod minuto. Zabeležil je točno 59"5 in pristal na odličnem četrtem mestu. Četrto mesto je zavzel tudi izkušeni Sedmak v metu kladiva z daljavo 41,56 m. V tej disciplini je dosegel najboljši tehnični rezultat cele prireditve Videmčan Vecchiatto z odličnim metom 57,20 m.

Mladinski namiznoteniški turnir Bora

S. Z. Bor organizira namiznoteniški turnir za mladince, ki bo v sredo 4. in v četrtek 5. junija na stadionu »1. maj«.

4. JUNIJA: Propagandni turnir za mladince (od letnika 1951 dalje), ki niso vpisani v namizno teniško federacijo F.I.Te.T. Turnir je odprt vsakemu igralcu slovenske narodnosti, ki živi v zamejstvu, ne glede na pripadnost slovenskim športnim ali prosvetnim organizacijam. Turnir se bo odvijal po sistemu neposrednega izločenja po prvem porazu; srečanje bo igralec osvojil z dvema pridobljenima setoma.

Vpisnina 100 lir.

Igralci, ki se bodo uvrstili na prvih 8 mest, imajo pravico, da se udeležijo turnirja včlanjenih igralcev.

Začetek ob 15. uri.

5. JUNIJA: turnir mladink (od letnika 1951 dalje), včlanjenih in nevčlanjenih v F.I.Te.T.

Vpisnina 100 lir.

Začetek ob 9 uri.

5. JULIJA: turnir v F.I.Te.T. včlanjenih igralcev (od letnika 1951 dalje), ki pripadajo slovenski manjšini. Turnir bo potekal po sistemu neposrednega izločenja; vsako srečanje se bo igralo na dva dobljena seta.

Vpisnina 100 lir.

Igralec ali igralka se prijavi za turnir s tem, da pisмено odda svoje osebne podatke (ime, naslov in izjava, če je včlanjena v F.I.Te.T. ali ne) v Tržaški knjigarni. Čas vpisovanja je do sobote 31. maja.

Prijavnina sa plača pred začetkom turnirja.

NAGRADE: prvi štirje v vsaki kategoriji dobijo kolajne.

Novloe po svetu

Predsednik Skupnega evropskega trga Jean Rey je izjavil na kongresu Rotary klubov v Turinu, da je Evropska gospodarska skupnost zdaj že največja trgovinska sila sveta. Na kongresu je bilo tudi poudarjeno, da ni več razloga, da bi Anglijo še dalje odpravili od Skupnega trga.

V Oulxu v severni Italiji je prišlo do poskusa goljufige s »prikazovanjem Marije« v neki votlini. Cerkvene oblasti so ostro nastopile proti prevarantom. Za tem poskusom goljufige na račun vernih ljudi se verjetno skriva prefrigana špekulacija z zemljišči okrog votline.

Skupina mlajših častnikov v Sudanu je izvedla državni udar in prepovedala vse stranke. Gre za dozdevne »socialiste«, v resnici pa za fanatične arabske nacionaliste, ki škilijo v Moskvo in Peking, da bi jim pošiljala orožje kot »pomoč« in ju ohranila na vladi. Kot prvo so ti »levi polkovniki« zahtevali, naj se svet ne zanima za to, kaj se dogaja v južnem Sudanu, kjer Arabci iztrebljajo črnce.

RADIO TRST A

• **NEDELJA**, 1. junija, ob: 8.00 Koledar; 8.30 Kmetijska oddaja; 9.00 Sv. maša; 9.50 Clementi: Sonata; 10.00 D'Artegov orkester; 10.15 Poslušali boste; 10.45 V prazničnem tonu; 11.15 Luigi Capuana »Scarpiddo«. Prev. in dram. Kalanova. Prva oddaja; 12.00 Nabožna glasba; Vera in naš čas; 12.30 Za vsakogar nekaj; 13.00 Kdo, kdaj, zakaj...; 13.30 Glasba po željah; 14.45 Glasba iz vsega sveta; 15.30 F. C. Ball: »Dih svežega zraka«. Prev. Konjedičeva; 16.45 Revija orkestrrov; 17.30 Beseda in glasba; 18.00 Miniaturni koncert; 18.30 Kino včeraj in danes; 18.45 Operetne melodije; 19.15 Sedem dni v svetu; 19.30 Klasični lahke glasbe; 20.00 Šport; 20.30 Iz slovenske folklorne; 21.00 Semeni plošč; 22.00 Nedelja v športu; 22.10 Sodobna glasba; 22.40 Zabavna glasba.

• **PONEDELJEK**, 2. junija, ob: 8.00 Koledar; 8.30 Folklorna glasba; 9.00 Pihalne godbe; 10.00 Simfonična dela italijanskih skladateljev; 10.40 Motivi iz filmov in revij; 11.00 Italian Jazz Quartet; 11.30 Revija popevk; 12.00 Pomenek s poslušavkami; 12.20 Za vsakogar nekaj; 13.30 Glasba po željah; 14.45 Glasba iz vsega sveta; 15.30 T. M. Plautus: »Amfitruo«; 17.20 Za mlade poslušavce: Čar glasbenih umetnin; 17.35 Misli in nazori; 17.55 Kako in zakaj; 18.15 Orkestra Canfora in Chaquita; 18.50 Zbor »A. Illersberg«; 19.10 Odvetnik za vsakogar; 19.20 Priljubljene melodije; 20.00 Športna tribuna; 20.30 Sestanek s Fansi; 21.05 Kulturni odmevi; 21.25 Romantične melodije; 22.00 Slovenski solisti. Sopranistka Mileva Perot Skamlec, pri klavirju Janko Šetinc. Samospevi Gojmirja Kreka; 22.25 Zabavna glasba.

• **TOREK**, 3. junija, ob: 7.00 Koledar; 7.30 Jutranja glasba; 11.35 Slovenske pesmi; 11.50 Saksionist Golson; 12.00 Iz slovenske folklorne; 12.30 Za vsakogar nekaj; 13.30 Glasba po željah; 17.00 Tržaški mandolinski ansambel; 17.20 Za mlade poslušavce: Plošče za vas, pripravlja Lovrečič — Novice iz sveta lahke glasbe; 18.15 Umetnost; 18.30 Komorni ansambel »Gerhard Seitz« iz Münchena; 19.10 Trst v delih štirih velikih predstavnikov svetovne književnosti; 19.30 »The Five Lords«; 19.45 Zbor »T. Tomšič« iz Ljubljane; 20.00 Šport; 20.35 Purcell: »Didon in Enej«, opera; 21.50 Orkester in zbor Dana Hilla; 22.10 Zabavna glasba.

• **SREDA**, 4. junija, ob: 7.00 Koledar; 7.30 Jutranja glasba; 11.35 Slovenske pesmi; 11.50 L. Hamp-ton in njegovi solisti; 12.10 Brali smo za vas; 12.20 Za vsakogar nekaj; 13.30 Glasba po željah; 17.00 Casamassimov orkester; 17.20 Za mlade poslušavce: Ansambli na Radiu Trst; 17.35 Ne vse, toda o vsem — rad. poljudna enciklopedija; 17.55 Ščepec poezije; 18.15 Umetnost; 18.30 Nove plošče resne glasbe; 19.00 Kvintet Basso-Valdambrini; 19.10 Higiena in zdravje; 19.15 Znane melodije; 20.00 Šport; 20.35 Simf. koncert. V odmoru (21.15) Za vašo knjižno polico; 22.20 Zabavna glasba.

• **ČETRTEK**, 5. junija, ob: 8.00 Koledar; 8.30 Godalni orkestri; 9.00 Sv. maša; 9.50 Fauré: Impromptu za harfo. Igra Herbertova; 10.00 V prazničnem tonu; 11.00 Koncert tria Ozim-Pahor-Slama; 11.15 Jeza: »Izgubljena deklica«, otroška igra; 11.45 Tržaški motivi; 12.15 Za vsakogar nekaj; 13.30 Glasba po željah; 14.45 Glasba iz vsega sveta. 15.55 Zbor »Pontificum Collegium Russicum«; 16.30 Znani orkestri; 17.20 Za mlade poslušavce: Razkuštrane pesmi; 17.35 Moj prosti čas; 17.55 Kako in zakaj. 18.15 Bix Beiderbecke z Whitemanovim orkestrom; 18.30 Sodobni slovenski skladatelji; 18.50 Quartet Jazz Moderno iz Vidma; 19.10 Pisani balončki; 19.40 Priljubljene melodije; 20.00 Šport; 20.30 J. Tavčar: »Janez Sonce«, povest. Dramatizirala Kalanova; 22.00 Komorne skladbe; 22.15 Zabavna glasba.

• **PETEK**, 6. junija, ob: 7.00 Koledar; 7.30 Jutranja glasba; 11.35 Slovenske pesmi; 11.50 Trobentač Alpert; 12.10 Blagoznanstvo za domačo rabo; 12.20 Za vsakogar nekaj; 13.30 Glasba po željah; 17.00 Klavirski duo Russo-Safred; 17.20 Za mlade poslušavce: Glasbeni mojstri; 17.35 Ne vse, toda o vsem — rad. poljudna enciklopedija; 17.55 Slovensčina za Slovence; 18.15 Umetnost; 18.30 Komorni koncert; 18.50 Verchuren in njegov ansambel; 19.10 Radijska univerza: G. Budal: Naš Kras; 19.20 Bregmanov veliki orkester; 19.45 »Beri, veri, rožmarin zeleni«; 20.00 Šport; 20.35 Gospodarstvo in delo; 20.50 Koncert operne glasbe; 21.50 Veseli utrinki; 22.00 Skladbe davnih dob; 22.10 Zabavna glasba.

• **SOBOTA**, 7. junija, ob: 7.00 Koledar; 7.30 Jutranja glasba; 11.30 Slovenske pesmi; 11.50 Karak-

SLOVENSKI PRIMORSKI KOLEDARJI

Bibliografijo sestavil in uvodno študijo napisal MARIJAN BRECELJ ■ 18 ■

SVETOVAVEC. Koledarček za prestopno leto 1932. Uredil inž. Fr. Pegan. V Gorici. Katoliška knjigarna. Katoliška tiskarna 1931. (160) str. + zapisnik, 13,5 x 9.

zal. knjigarna in papirnica J. Štoka d. z o. j. Letnik XVII. Tipografia Consorziale. 160 str. + zapisnik. 13 x 9.

136

ZAPISNIK 1933. Gorizia. Samozal. Kat. tiskarna. (64) str. 13,5 x 9,5.

144

(Dalje)

VEDEŽ. Splošni žepni koledar za leto 1932. [Uredil Ferdo Kleinmayr.] Letnik XVI. (Trieste. Izdala in zal. knjigarna in papirnica J. Štoka. Tipografia Consorziale.) (160) str. 13x9.

137

ŽEPNI koledarček za 1932. Izdal župnik v Prvačini Primožič.

138

1933

DRUŽINSKI koledar za navadno leto 1933. [Uredil Anton Kacin.] (Naslovno risbo je izvršil Milko Bambič.) Gorizia. Gor. Mohorjeva družba. (Katoliška tiskarna 1932.) 81 str. + (VII) str. oglasov + ovoj. 20,7 x 14,6. Ilustr.

139

EMIGRANT. Kalendar izbjeglica iz Julijske krajine za godinu 1933. (Redakcija Srečo Dobrila.) Zagreb. Nakladom konzorcija »Istra«. [Jugoslovenska štampa d. d. (74) str. + (LII) str. beležnice + ovoj. 7 x 10,5.

140

KOLENDAR Goriške Maticе za leto 1933. [Uredil Damir Feigel. Ovitek in zaglavja za mesece Julče Božič.] V Gorici. Izdala in založila »Goriška Matica«. (Tipografia Consorziale v Trstu) 1932. 122 + (VI) str. oglasov + ovoj. 28 x 20,5.

141

PRATIKA za navadno leto 1933. (Sestavil Rado Bednarik. [Ovitek risal] [= Peter Butkovič.]) Gorizia. Izd. in zal. »Sigma«. Katoliška tiskarna 1932. 126 + (II) str. 13,4 x 9,7. Ilustr.

142

SVETOVAVEC za navadno leto 1933. XI. Uredil inž. Fr. Pegan. Gorizia. Katoliška knjigarna. Katoliška tiskarna 1933. (146) str. + zapisnik. 13 x 9.

143

VEDEŽ. Splošni žepni koledar za leto 1933. [Uredil Ferdo Kleinmayr.] (Trieste. Izd. in

teristični ansambli; 12.10 Kulturni odmevi; 12.30 Za vsakogar nekaj; 13.30 Glasba po željah; 14.45 Glasba iz vsega sveta; 15.55 Avtoradio; 16.10 V tričetrtinskem taktu; 16.30 Bevk »Kresna noč«. Povest; 17.20 Dialog — Cerkev v sodobnem svetu; 17.30 Za mlade poslušavce: od šolskega nastopa do koncerta; 17.45 Lepo pisanje, vzori in zgledi mladega rodu; 18.00 Moj prosti čas; 18.15 Umetnost; 18.30 Revija zborov Slovenske prosvetne zveze; 19.10 Družinski obzornik; 19.25 Zabavali vas bodo; 20.00 Šport; 20.50 »Naša gospa«, izvaja Kopitarjeva; 21.05 Stevencov orkester; 21.30 Vabilo na ples; 22.30 Zabavna glasba.

TEDENSKI KOLEDARČEK

1. junija, nedelja: Angela Merici, Rado
2. junija, ponedeljek: Progl. republike
3. junija, torek: Klotilda, Erazem
4. junija, sreda: Frančišek Kar., Dika
5. junija, četrtek: Telovo, Bonifacij
6. junija, petek: Norbert, Milutin
7. junija, sobota: Robert, Zorica

Izdajatelj: Engelbert Besednjak nasl. ♦ Odgovorni urednik: Drago Legiša ♦ Tiska tiskarna »Graphis« Trst

STRAH JE MOČNEJŠI KOT SOVRAŠTVO

(Nadaljevanje z 2. strani)

jo bodo sprejeli. Če pa jim računi kažejo drugače, pač ne bodo privolili v pomiritev.

Gledano na dolgi rok se sicer lahko reče, da se bo spor glede meja med Kitajsko in Sovjetsko zvezo le težko polegel, ne glede na kitajsko vladavino, toda začasno čisto lahko pride bodisi do kake kravje kupčije ali do resnejše pomiritve, če je to v interesu obeh držav, ki se hočeta začasno bolj ukvarjati s kakimi drugimi, trenutno važnejšimi političnimi nalagami.

POMANJKLJIVA KITAJSKA OBOROŽITEV

Kitajski voditelji so verjetno toliko brihtni, da se zavedajo, da se ne smejo spraviti v slepo ulico, iz katere ne bi bilo drugega izhoda kakor vojna s Sovjetsko zvezo ali kapitulacija pred njeno nepopustljivostjo. V vojni bi Kitajska verjetno potegnila krajšo, ker ji zelo primanjkuje motorizacije, letalstva in daljnometnih raket, to pa so v sodobnih vojnah (brez uporabe atomskih bomb) glavna orožja. Pehota bi na takšnih področjih le malo zalegla, ker so razdalje ogromne, v pogledu letalstva, tankov, raket in drugega tehnično izpopolnjene orožja pa je sovjetska premoč preogromna za sedanjo kitajsko vojsko in stopnjo kitajske industrijske razvitosti.

Kitajska ima torej interes na tem, da drži spor zaradi meja s Sovjetsko zvezo, da ne nek način tudi izsiljuje koncesije bodisi glede mejnih »popravkov« bodisi glede česa drugega, a da ne začne odkrite vojne s Sovjetsko zvezo, v kateri bi bila lahko poražena ali pa bi vsaj ne mogla doseči kljub ogromnim žrtvam nobenega odločilnega uspeha, kar bi nedvomno vplivalo na notranji položaj na Kitajskem in bi verjetno pomenilo konec za Mao Tse Tungovo vladno garnituro. Tega pa se Mao Tse Tung in njegovi, ki kot tipični Azijci ljubijo neomejeno oblast nadvse, bolj boje kot vsega drugega. Oblast jim pomeni veliko več kot meje. Oblast jim pomeni isto, kot kristjanu nebesa. Mao Tse Tung in njegovi pa ne želijo biti pregnani iz svojega paradiža po sovjetskem meču, neglede na vse svoje rasno in ideološko sovraštvo do Rusov, ki ga ne morejo in nočejo skrivati.

Glasbena Matica v Trstu je priredila v sredo zvečer v mali dvorani Kulturnega doma svojo prvo zaključno akademijo ob koncu letošnjega šolskega leta. Nastopili so gojenci s petjem, na klavirju, violini, s čelom in klarinetom ter godalni kvartet. Kdor se je udeležil, mu ni bilo žal, ker je imel resničen kulturni užitek.

Izšla je 5-6. številka revije »Cerkev v sedanjem svetu«, ki se ukvarja zlasti z vprašanjem sodobne cerkvene glasbe, pa tudi z dušnopastirskimi in drugimi duhovno-verskimi problemi. Revija se dobi tudi v Tržaški knjigarni.